

YÜKSEKÖĞRETİM ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN DIŞ DEĞERLENDİRME VE AKREDİTASYON KURULUŞLARININ YETKİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönerge, bağımsız kurum veya kuruluşların yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerin kalitesini değerlendirmeye ve/veya belirli bir alanda önceden belirlenmiş akademik ve alana özgü standartların/ölçütlerin bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçme ve değerlendirmeye yetkili olduğunu gösteren Kalite Değerlendirme Tescil Belgesinin verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenler.

Dayanak

MADDE 2-(1) Bu Yönerge; 23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliğinin 3 ve 5inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Akreditasyon: Bir dış değerlendirici kurum tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş, akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence sürecini,
- b) Büyük uygunsuzluk: Ölçütlerin karşılanması kapsamında, kuruluşun dış değerlendirme ve akreditasyon işlevini gereği gibi yerine getirmesini engelleyecek uygunsuzlukları,
- c) Dış Değerlendirme: Bir yükseköğretim kurumunun veya programının, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin kalitesinin, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yetkilendirilen dış değerlendiriciler veya Yükseköğretim Kurulunca tanınan, Kalite Değerlendirme Tescil Belgesine sahip bağımsız dış değerlendirme kuruluşları tarafından yürütülen dış değerlendirme sürecini,
- ç) ESG: Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi İlke ve Standartlarını,
- d) Faaliyet Raporu: Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşları tarafından, kuruluşun amacı ve faaliyet alanına ilişkin çalışmaları içerecek şekilde hazırlanarak her yıl Yükseköğretim Kalite Kuruluna sunulan raporu,
- e) Genel Kurul: Yükseköğretim Genel Kurulu'nu,
- f) İlkeler: Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi Başvurusunda bulunan Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının sağlaması gereken temel unsurları ve prensipleri,

g) İnceleme Raporu: Kalite Güvence Ajansları Tescil Komisyonu tarafından Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi başvurusunda bulunan kuruluşun başvuru dosyası incelenerek hazırlanan raporu,

ğ) Komisyon: Kalite Güvence Ajansları Tescil Komisyonu'nu,

h) Kurul: Yükseköğretim Kalite Kurulu'nu

ı) Kuruluş: Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi almak için Yükseköğretim Kurulu'na başvurmuş olan dış değerlendirme ve akreditasyon kurum ve kuruluşlarını,

i) Kurum: Yükseköğretim kurumlarını,

j) Küçük uygunsuzluk: Ölçütlerin karşılanması kapsamında, kuruluşun dış değerlendirme ve akreditasyon işlevini gereği gibi yerine getirmesini engellemeyen, kısa zaman içerisinde düzeltilebilecek uygunsuzlukları,

k) Ölçütler: Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi Başvurusunda bulunan kuruluşların değerlendirilmesi için kullanılacak ölçütleri,

l) Program: Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşları tarafından yapılacak akreditasyona ve değerlendirmeye konu olan yükseköğretim program ya da programlarını,

m) Tescil: Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun önerisi üzerine Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından onaylanan, bağımsız kurum ve kuruluşların dış değerlendirme ve/veya akreditasyon yapmaya yetkili olduğunu gösteren Kalite Değerlendirme Tescil Belgesini,

n) Ziyaret Takımı: Yükseköğretim Kalite Kurulu üyelerinden ve/veya Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından seçilen yetkin kişilerden oluşan ve Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının faaliyetlerini, bilgisi dâhilinde olmak üzere gerektiğinde kuruluşa yerinde ziyaret yapmak ve/veya dış değerlendirme ve akreditasyonla ilgili karar alma süreçlerine ve kuruluşun Yükseköğretim Kurumlarını saha ziyaretlerine gözlemci olarak katılmak suretiyle inceleme yapan ve bulgularını Komisyona rapor eden takımı,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi Verilmesine İlişkin İlkeler ve Ölçütler

MADDE 4- (1) Kuruluşun Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi alabilmesi için kurumsal ve mali yapısının sağlam, mevzuata ve faaliyet alanına uygun olduğu, süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara (özellikle ESG) uygun ve güvenilir olduğu ile ölçütlerinin objektif ve alana özgü, kararlarının isabetli olduğu kanıtlanmalıdır. Kanıt niteliğindeki tüm bilgi ve belgeler eksiksiz, doğru, düzenli ve güncel haliyle kuruluşun web sayfasında kamuya açık ve erişilebilir olmalıdır.

(2) Kuruluşun, kurumsal ve mali yapısının sağlamlığı, mevzuata ve faaliyet alanına uygunluğu aşağıdaki hususlarla kanıtlanmalıdır:

a) Yasal, idari ve mali açıdan bağımsız, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz kuruluş statüsüne sahip olmalı ve kamu otoriteleri nezdindeki tüm yükümlülüklerini düzenli olarak yerine getirmeli,

b) Misyonu ve hedefleri arasında yükseköğretim kurumlarında dış kalite değerlendirme ve/veya akreditasyon faaliyeti olmalı,

c) Üyeler, yönetim kadrosu, tüm kurullar ve takımların oluşumunda, eğitimci, akademisyen, öğrenci, mezun, işveren, meslek kuruluşu gibi paydaşların geniş temsiline yer verilmeli, kapsayıcılık ve katılımcılık sağlanmalı,

ç) Kuruluş bünyesinde dış değerlendirme ve akreditasyon sürecini yürütecek olan değerlendiriciler, değerlendirilecek kurum/alan/program değerlendirme sürecine ilişkin deneyim ve yetkinliğe sahip olmalı,

d) Yeterli büro hizmetleri, mekân, değerlendirici, personel, bilgi teknolojileri, altyapı ve benzeri imkânlarla ve mali güce sahip olmalı,

e) Kuruluş, kurumsal ve mali yapısının sağlamlığını, mevzuata ve faaliyet alanına uygunluğunu kanıtlayan başka göstergeler de kullanıyorsa, onlar da açıklanmalıdır.

(3) Kuruluş, süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğunu aşağıdaki hususlarla kanıtlamalıdır:

a) Geniş katılımı; mevzuat geliştirme ve güncelleme süreçleri ile sürekli iyileştirme çalışmaları yürütülmeli,

b) Kurum içi eğitim, yükseköğretim kurumları için gerekli eğitim ve değerlendirici eğitim süreçlerini periyodik olarak gerçekleştirmeli, yönetici ve değerlendiriciler saygın ulusal ve uluslararası yükseköğretim dış değerlendirme ve/veya akreditasyon eğitimlerine katılmalı,

c) Değerlendirme süreçleri açıkça tanımlı olmalı, tanımına uygun yürütülmeli ve sonuçlar ilan edilmeli,

ç) Süreçlerde çıkar çatışması ve çakışmasına meydan verilmemeli,

d) İtirazların değerlendirme süreçleri açıkça tanımlı olmalı ve tanımına uygun yürütülmeli,

e) Kuruluş, kalite güvence sistemini tanımlamış olmalı ve kendi kalitesinin güvence altına alındığı kalite politikasını web sayfasında kamuyla paylaşmalı,

f) Kuruluş, süreç ve uygulamalarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun ve güvenilir olduğunu kanıtlayan başka göstergeler de kullanıyorsa, onlar da açıklanmalıdır.

(4) Kuruluş, kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü, karar alma mekanizmaları ve kararlarının isabetli olduğunu aşağıdaki hususlarla kanıtlamalıdır:

a) Kuruluşun değerlendirme ölçütleri, değerlendirdiği yükseköğretim kurumunu/programını tüm yönleriyle (müfredat geliştirme ve uygulama, eğitim kadrosu, idari ve mali destekler, fiziki ve teknik altyapı, araştırma faaliyetleri, öğrenci hizmetleri, mezun nitelikleri (bilgi, beceri, yetkinlik) ve performansı, iç ve dış paydaş değerlendirmeleri, kalite güvence uygulamaları vb. hususlarda) kapsayabilecek ve ayrıca program akreditasyonunda ilgili programa özgü ayrıntılı değerlendirmeleri de yapabilecek şekilde düzenlenmiş olmalı,

b) Kuruluş, dış değerlendirme ve akreditasyon süreçlerinde kullanacağı ölçütler ile değerlendiriciler ve kurumlar için ölçütlere ilişkin yol gösterecek bir rehber hazırlayarak web sayfasında ilan etmeli, tüm kararlarını, açıkça ilan edilmiş olan bu ölçütlere göre almalı ve tüm değerlendirme süreçlerinde aynı ölçütler ve uygulamaları kullanmalı,

c) Kuruluş, değerlendirmenin başka değerlendirici grupları tarafından yapılması durumunda dahi, ulaştığı sonuçlar ve kararların değişmeyeceğinden emin olmak için tedbirler almalı

ç) Kuruluş, periyodik olarak, akreditasyon faaliyetleri sonucu elde ettiği birikimleri, genel yaklaşımlar, sonuçlar ve etkiler açısından analiz etmeli ve genel değerlendirme raporlarını kamuya ilan etmeli,

d) Kuruluş, aşağıdaki konularda eksiksiz, güncel, doğru ve düzenli bir arşive sahip olmalıdır: Kurumun/programın en güncel saha ziyaret takımı raporu, kurumun/programın buna cevabı, varsa normal periyodik incelemeler kapsamında hazırlanan inceleme raporları, kurumun/programın en son iç değerlendirme raporu, değerlendirme ve/veya akreditasyon raporlarına istinaden kurum/program tarafından yapılan kapsamlı değişiklikler, alınan kararlar ve yapılan tüm yazışmalar,

e) Kuruluş, kurumsal değerlendirme ve program akreditasyon sürecinde kullandığı ölçütlerinin objektif ve alana özgü, karar alma mekanizmaları ve kararlarının isabetli olduğunu kanıtlayan başka göstergeler de kullanıyorsa, onlar da açıklanmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi Başvuru Koşulları, Başvuru Süreci ve Değerlendirme Süreci

Başvuru koşulları

MADDE 5- (1) İlkeler ve Ölçütler bölümündeki koşulları sağlayan kuruluşlar tescil belgesi almak veya mevcut belgelerini yenilemek için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına başvurur.

Başvuru süreci

MADDE 6- (1) İlk defa Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi başvurusunda bulunacak veya mevcut belgesinin süresini uzatmak isteyen kuruluşlar başvuru dilekçesi ile birlikte varsa bir önceki raporda belirtilen uygunsuzluklarla ilgili düzeltici önlemleri içerecek şekilde bu Yönergenin ikinci bölümünde belirtilen ilke ve ölçütlerin her birini nasıl sağlandığına yönelik

özet açıklamalardan oluşan rapor ve bu raporda belirtilen hususlara ilişkin kanıtlardan oluşan bir dosya ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına başvuruda bulunur.

(2) Tescil süresi uzatma başvurusunda bulunacak kuruluşların tescil geçerlilik süreleri dolmadan en az 6 ay önce başvuruda bulunmaları gerekir.

Değerlendirme süreci

MADDE 7- (1) Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından, komisyon raporunun incelenerek Genel Kurula görüş sunulması ve ilgili kurulda değerlendirilerek karara bağlanma süreci aşağıdaki aşamaları içerir;

- a) Komisyonun, kuruluşu başvuru dosyasında yer alan rapor üzerinden değerlendirmesi ve gerek duyulması halinde ek/açıklayıcı bilgi taleplerini kuruluşa iletmesi,
- b) Kuruluşun tamamlayıcı bilgileri ve belgeleri hazırlayarak Komisyona sunması,
- c) Kurul tarafından gerekli görüldüğü durumlarda, Komisyonun (veya oluşturulan ziyaret takımının) Kuruluşu ziyaret ederek veya kuruluşun değerlendirme/akreditasyon saha ziyareti sırasında gözlem yapmak üzere ziyaret yaparak tüm bilgileri yerinde incelemesi,
- ç) Komisyonun hazırladığı inceleme raporunu Kurula sunması ve raporun Kurul Başkanlığınca geri bildirimini almak üzere kuruluşa iletmesi,
- d) Kuruluşun geri bildirimini en geç 30 gün içerisinde Kurula iletmesi,
- e) Komisyonun, kuruluşun geri bildirimlerini de dikkate alarak inceleme raporunu en geç 30 gün içinde nihai hale getirerek Kurula sunması,
- f) İnceleme raporunun Kurulda görüşülmesi,
- g) Kurul görüşünün Genel Kurula sunulması ve Genel Kurul tarafından nihai kararın alınması ve ilgili kuruluşa bildirilmesi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tescil Kararı

Tescil kararı

MADDE 8- (1) Tescil sürecinde aşağıdaki kriterler dikkate alınarak karar verilir;

- a) İlke ve ölçütleri karşılayan kuruluş, Genel Kurul tarafından 5 yıl süreyle tescil edilir. Bu beş yıllık süreç içerisinde kuruluş her yılın Ocak ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait faaliyet raporu hazırlayarak Yükseköğretim Kalite Kuruluna iletir. Yükseköğretim Kalite Kurulu gerekli gördüğü durumlarda kuruluşun faaliyetlerini izleme amaçlı inceleme ve ziyaret yapabilir.
- b) İlk kez tescil başvurusu veya tescil yenileme başvurusunda bulunan kuruluşun, ölçüt/ölçütlerin karşılanmasına ilişkin küçük uygunsuzluklarının olması durumunda aşağıdaki hükümler uygulanır.

1) İlk kez tescil başvurusunda bulunan kuruluşun dış değerlendirme ve akreditasyon işlevini yerine getirmesini engelleyecek bir eksikliği bulunmamakla birlikte, doğası gereği karşılanması için zamana ihtiyaç duyulan bazı ölçüt/ölçütlerin karşılanmasında küçük uygunsuzlukları olması durumunda, kuruluş Genel Kurul tarafından iki yıl süreyle tescil edilir.

2) Tescil yenileme amaçlı başvurularda; kuruluş tarafından ölçütler tümüyle karşılanmakla birlikte, dış değerlendirme ve akreditasyon işlevini etkilemeyecek küçük uygunsuzluklar olması durumunda kuruluşun tescil süresi Genel Kurul tarafından iki yıl süreyle uzatılır. Düzeltici önlemler almakla birlikte bu sürenin sonunda küçük uygunsuzlukların devam etmesi ve/veya yeni küçük uygunsuzlukların ortaya çıkması durumunda, kuruluşa eksiklerini tamamlayarak ilke ve ölçütleri karşılayan kuruluş haline gelmesi için bir yıl süre tanınır ve kuruluş son kez 1 yıl süreyle tescil edilir.

3) Yukarıda yer alan süreçler içerisinde kuruluş her yılın Ocak ayı sonuna kadar uygunsuzluk bulunan ölçüt/ölçütlere ilişkin yapılan düzeltici önlemleri de içeren bir önceki yıla ait faaliyet raporu hazırlayarak Yükseköğretim Kalite Kuruluna iletir. Yükseköğretim Kalite Kurulu gerekli gördüğü durumlarda kuruluşun faaliyetlerini izleme amaçlı inceleme ve ziyaret yapabilir.

c) İlke ve ölçütlerden birinin ya da birden fazlasının karşılanamaması veya ölçüt/ölçütler karşılanmakla birlikte büyük uygunsuzlukların bulunması durumunda kuruluşa tescil belgesi verilmez. Kuruluş söz konusu ilke ve ölçütleri sağlaması durumunda tekrar başvuruda bulunabilir.

Tescilin askıya alınması ve kaldırılması

MADDE 9- (1) Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi sahibi kuruluşun, söz konusu ilke ve ölçütleri sağlayamadığının Kurul tarafından tespit edilmesi durumunda, eksikliklerin giderilmesine kadar tescilin askıya alınması veya tamamen kaldırılması yönünde Kurul görüşü Genel Kurula intikal ettirilir. Karar, Genel Kurul tarafından verilir ve ilgili kuruluşa yazılı olarak bildirilir.

İtiraz

MADDE 10- (1) Kuruluş, tescilin askıya alınması, kaldırılması veya tescil kararına ilişkin olarak, kararın kuruluşa tebliğinden itibaren 60 gün içerisinde itiraz edebilir. İtirazlar en geç 60 gün içerisinde Kurulun görüşü alınarak Genel Kurul tarafından sonuçlandırılır ve ilgili kuruluşa bildirilir.

Tescil geçmişinin duyurulması

MADDE 11- (1) Kuruluş tescil geçmişini kendi web sayfasından açıkça beyan etmekle yükümlüdür.

BEŐİNCİ BÖLÜM

Çeřitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 12- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan durumlarda Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Yönerge, Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönerge, Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından yürütülür.